

Laat je somberheid maar eens zien

Bijbelstudie 3 over Joël

Startopdracht: lees hardop Joël 1,5-14

1 De kern: Tel in dit stuk eens het aantal keren dat de profeet de bevolking oproept hun klacht te hardop laten horen en hun rouw publiek te tonen. Dat is opmerkelijk, tenminste voor ons. Wij zijn niet zo van het bewust tonen van verdriet en ontredning. Waarom eigenlijk niet? Of anders gevraagd: waarom is het in die tijden wel gewoon (en in sommige culturen nog steeds)? Betrek er eens bij dat de Heer later via Joël zegt: niet je kleren moet je scheuren maar je hart (2,13). Het lijkt erop of Hij de mensen heel actief wil meenemen in het denkproces over de ramp: via uiterlijk vertoon naar het innerlijk, dat is de essentie.

2 Wie dan? Net als bij het eerste deel worden verschillende groepen aangesproken. Eerst de dronkaards (vers 5). Het gaat bij ‘dronkaards, drinkers’ niet zozeer om dronkenschap als zodanig, maar om het onbezorgd doorleven en blijven genieten van de goede dingen des levens. Volgens Prediker is daar in het gewone leven niets mis mee (Prediker 11,9). Maar de tijden zijn soms helemaal niet normaal: een sprinkhanenplag zet genieten even op pauze. Ook de producenten (wijnboeren, vers 11) zijn in zwaar weer gekomen. Laten zij zich ook maar laten horen, net als de priesters (vers 13); oudsten en alle inwoners (14). ‘Verdord is de vreugde onder de mensen.’ (vers 12)

3 Het geloofsleven: Van groot belang is dat de mensen erkennen dat de plag grote gevolgen heeft voor de eredienst, vers 9 en 13. De economische schade is direct gekoppeld met het geloofsleven. Als de productie van graan en wijn wegvalt, vallen even later ook bepaalde offers weg. (Numeri 15,1-16) Dat is een reden om juist bij de tempel te komen om tot de HEER te roepen. En ook daar mag het er luidruchtig aan toegaan, vers 14.

Gesprekspunten:

- a) Zet de rouwgebruiken uit onze tijd eens op een rij. Hebben wij bepaalde rituelen rond een nationale ramp (denk aan de MH17 in 2014)? Vergelijk het eens met wat je weet van rouw en klachten in Israël of in andere culturen.
- b) In de coronacrisis staat de zorg als beroepsgroep in de aandacht. Welke groepen nog meer? Is er zo’n direct verband tussen corona en het geloofsleven als we lezen in dit hoofdstuk?
- c) Bespreek het volgende citaat uit het boek *Herkerken*, van Peter Wierenga en Remmelt Meijer: “De eerste reactie van veel kerken was om over te stappen op het streamen van kerkdiensten. Vanaf een bijna leeg podium en met een lege kerkzaal wordt een goed verzorgde liturgie en preek geboden aan de gemeente die thuis achter een beeldscherm de dienst meebeleeft. De tweede reactie kwam pas weken later en kun je samenvatten met de vraag: hoe houden we de gemeenteleden vast? Hoe houden we elkaar onderling vast? Voor deze laatste twee vragen zijn veel minder gemakkelijke antwoorden, relaties kun je immers niet streamen.” (41)

Verder lezen:

De oproep tot een *gemeenschappelijke klacht* vinden wij o.a. in 2 Samuel 3,31 en Jesaja 23,1-14. Bekend is ook Jona 3,8; de koning van Ninevé roept mens en dier op om luidkeels tot God te roepen.

Bij de *rouwgebruiken* van Israël behoorden het scheuren van je kleren en het scheren van je hoofdhaar (Job 1,20). Bij het weklagen sloegen de vrouwen zich op de borst en je kon ook stof en as over je heen gooien (Jeremia 6,26, Lukas 8,52). In de wetten van Mozes werden sommige gebruiken verboden, zoals het tatoeëren (Leviticus 19,26-27). De rouwklacht werd soms zelfs een lied. Het mooiste Bijbelse klaaglied is geschreven door David bij de dood van Saul en Jonathan (2 Samuel 1,17-27).

Uit de **Heidelbergse Catechismus** kun je hierbij betrekken zondag 33, vraag en antwoord 89 en 90. <https://www.gkv.nl/download/4135> Het gaat daar over verdriet over je zonden, zoals we dat ook zien bij Petrus (Lukas 22,62), de zondares (Lukas 7,37-38) of de verloren zoon (Lukas 15,18 en 21). En als je nog een spannende passage wil lezen over het effect van verdriet, lees dan 2 Korinte 7,5-16. Daar gebeurt wat tussen Paulus en de kerk van Korinte!

*

Kijk op het Youtubekanaal van de Fontein voor korte videoclips waarin ds. Simon van der Lugt hardop nadenkt over het thema van deze Bijbelstudie.

<https://youtu.be/8UIZK3oGVSo>